

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060302

DOM
2016-03-11
Stockholm

Mål nr
P 7729-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-08-17 i mål nr P 4000-15, se bilaga A

KLAGANDE

W A

MOTPARTER

1. Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun
Box 8314
104 20 Stockholm

2. Fridhemsplan Hotel & Hostel Aktiebolag
Sankt Eriksgatan 20
112 39 Stockholm

SAKEN

Bygglov för yttre ändringar av byggnad (skyltanordning) på fastigheten X i Stockholms kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1255699

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

W A har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva Stadsbyggnadsnämndens i Stockholms kommun beslut den 17 mars 2015 att bevilja bygglov för den aktuella skylten. I andra hand har han yrkat att domstolen ska besluta att skylten ska lysa svagare framförallt under vintertid och vara helt släckt nattetid efter kl. 22.00 året runt samt att bygglovet ska förenas med villkor om att skyltbelysningen ska kunna regleras inifrån hotellet.

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun (nämnden) och **Fridhemsplan Hotel & Hostel Aktiebolag** (bolaget) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

W A har i huvudsak anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen.

Nämnden har angett att de instämmer i underinstansernas bedömningar samt att störande ljussken från skylten ska hanteras enligt miljöbalkens regler om tillsyn.

Bolaget har i huvudsak anfört följande. Skyltbelysningen är till för att gästerna ska kunna hitta till hotellet. Hotellet är öppet dygnet runt. Om det inte försvårar för gästerna att hitta till hotellet är bolaget inte främmande för att tillmötesgå **W A** synpunkter. Ljusstyrkan har sänkts och ytterligare sänkning av den är möjlig med skyltlyft men eftersom en naturlig sänkning av ljusstyrkan kommer ske med tiden p.g.a. användning av skyltbelysningen har bolaget bedömt att det i nuläget inte finns skäl att sänka ljusstyrkan ytterligare.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har den 26 januari 2016 hållit syn på den aktuella platsen och i **W A** lägenhet.

Tillämpliga bestämmelser framgår av underinstansernas avgöranden.

Frågan i målet är om det finns skäl att förbjuda eller begränsa användningen av en skylt som är vertikalt placerad på fastigheten X där det bedrivs hotellverksamhet. För området gäller detaljplan (stadsplan 1938A fastställd den 22 april 1938 med senare tillägg).

Den aktuella skylten är placerad så att den följer fasaden på fastigheten X vertikalt och bildar ordet HOTEL. Skylten finns ovanför gatubelysning på Sankt Eriksgatan. Den nedersta bokstaven L finns cirka elva meter över gatuplanet. Den är väl synlig för boende på Sankt Eriksgatan som har fönster mot hotellet samt även för de boende som har burspråk närmast bredvid hotellet. Skylten är 7,12 meter hög och 1,15 meter djup. Bokstäverna lyser åt sidorna, vinkelrätt mot fasaden med invändigt monterade högintensiva vitlysande lysdioder, genom fronter av opalvit akryl.

Att ljusstyrkan upplevs som tämligen stark beror sannolikt på att skylten är placerad ovanför gatubelysningen och att ljusstyrkan synes vara skarpare än övriga skyltar på gatan. Mark- och miljööverdomstolen instämmer emellertid i underinstansernas bedömning i fråga skyltens förenlighet med gällande detaljplan och att dess placering och utformning är lämplig med hänsyn till stadsbilden. Detsamma gäller i fråga om skyltens förenlighet med gällande skyltpolicy från stadsbyggnadsnämnden.

Vad gäller invändningen om att ljusstyrkan från skyltanordningen utgör en betydande olägenhet för närboende enligt 2 kap. 9 § plan- och bygglagen (2010:900 hädanefter PBL) gör domstolen följande överväganden.

Vid en bedömning av vad som utgör betydande olägenhet måste beaktas områdets karaktär och förhållandena på orten. Det ska vara fråga om väsentliga olägenheter som kan vara att bedöma som betydande. Av förarbetena framgår att bedömningen avseende vilka olägenheter som kan godtas bör anpassas till de bedömningar som gäller enligt miljöbalken i likartade fall (prop. 2009/10:170 s. 417 och s. 168). Av praxis rörande begreppet betydande olägenhet följer att domstolarna är tämligen restriktiva avseende vilka olägenheter som är att anse som betydande (jfr Mark- och

miljööverdomstolens dom den 23 juni 2015 i mål nr P 6062-14, Mark- och miljööverdomstolens dom den 30 april 2015 i mål nr P 9750-14 och Kammarrätten i Stockholms dom den 20 april 2010 i mål nr 2572-09). Av det sagda följer att den aktuella bestämmelsen ska tillämpas tämligen återhållsamt.

I fråga om ljusstörningar från en reklamskylt som påverkar en boendemiljö är det flera faktorer som kan antas ha betydelse för upplevelsen av störningarna och hur påtagliga dessa är. Placeringen av skylten i förhållande till bostäderna, förekomsten av fönster, balkonger och uteplatser som exponeras för störningarna har av naturliga skäl stor betydelse. Skyltens ljusstyrka och under vilka ljusförhållanden skylten används likaså. Även den sammanlagda tid som skylten används kan antas ha betydelse för i vilken mån boendemiljön påverkas (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 12 november 2015 i mål nr M 2948-15).

I förevarande mål är skylten placerad i en storstads- och innerstadsmiljö och på en gata som frekvent trafikeras. Skylten lyser dygnet runt under årets alla dagar.

Med hänsyn till vad som framkom vid synen ifrågasätter inte Mark- och miljööverdomstolen att W A upplever olägenhet från skyltbelysningen. Efter en sammantagen bedömning av omständigheterna i målet, särskilt området karaktär, avståndet till W A lägenhet och skyltens ljusstyrka vid synen den 26 januari 2016, bedömer dock Mark- och miljööverdomstolen att den olägenhet som skylten innebär för W A inte kan anses vara betydande i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL. Det finns därför inte skäl att på grund härav avslå bygglovs- ansökan. Några andra skäl att avslå ansökan har inte framkommit.

W A har i andra hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska besluta att bygglovet ska förenas med villkor bl.a. avseende ljusstyrkan. I detta avseende bedömer domstolen att det inte föreligger tillräckliga skäl för att förena bygglovet med av W A angivna villkor.

Det sagda innebär att överklagandet ska avslås. Därmed står mark- och miljödomstolens dom fast.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Gösta Ihrfelt, tekniska rådet Inger Holmqvist samt tf. hovrättsassessorn Solmaz Fadai Vikström, referent.

Föredragande har varit Lisa Forsberg.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-08-17
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 4000-15

KLAGANDE

1. W A

2. J S

3. B v H

MOTPART

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun
Box 8314
104 20 Stockholm

SAKEN

Bygglov för yttre ändringar av byggnad (skyltanordning) på fastigheten
Stockholm X

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2015-06-08 i ärende nr 4032-12932-2015,
se bilaga 1

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

Dok.Id 422551

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad (nämnden) beslutade den 17 mars 2015 att bevilja bygglov för två skyltar på fastigheten Stockholm X (adress Sankt Eriksgatan 20). Beslutet villkorades på så sätt att skyltbelysningen skulle vara justerbar.

Beslutet i den del det gäller skylt med texten HOTEL överklagades av J S och B v H samt W A. Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) avslog den 8 juni 2015 överklagandena.

J S och B v H samt W A har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen

YRKANDEN M.M.

W A har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska upphäva det beviljade bygglovet avseende skylten med texten HOTEL. Till stöd för sin talan har han anfört i huvudsak följande.

Skylten strider mot de krav, riktlinjer och råd för skyltar i Stockholm som Stockholms stadsbyggnadsnämnd har sammanställt. Det finns även ett skyltprogram för Sankt Eriksgatan och andra gator i området. För Sankt Eriksgatan är kraven högre än de allmänna reglerna. Sankt Eriksgatan 23 och 25, liksom kvarteret de ligger i, är grönmärkta och ligger mitt emot Sank Eriksgatan 20. I riktlinjerna från Stockholms stadsbyggnadsnämnd anges att gaturummen ska ha sin ljusmässiga koncentration i gatans nivå. Detta innefattar även lysande skyltar. Det innebär att det ställs andra och högre krav på skyltar som placeras högt på en fasad. Vidare anges att verksamhetens namn bör vara dominerande på en skylt. På den aktuella skylten finns hotellets namn inte med och det finns över huvudtaget ingen skylt med hotellets namn på fasaden. Skylten är inte heller samordnad med andra skyltar

i närheten och den är väldigt fult utformad. Vad gäller skyltars ljus anges i riktlinjerna från Stockholms stadsbyggnadsnämnd att ljuset inte ska störa boende eller trafikanter. Belysningen från den aktuella skyltens inbyggda ljuskällor lyser starkt dygnet runt rakt in i många lägenheter, däribland hans egen. Belysningen stör enormt mycket mellan skymning och gryning och extra mycket under vinterhalvåret. Vintertid lyser skylten som en strålkastare rakt in i hans lägenhet och stör vid tv-tittande.

J S och B v H har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska upphäva det beviljade bygglovets avseende skylten med texten HOTEL. Till stöd för sin talan har de uppgett i huvudsak följande.

Som villkor för det beviljade bygglovets angavs att skyltbelysningen skulle vara justerbar. Vid ett besök av hotellets ägare samt ljusskyltens konstruktör framkom att skyltens ljusstyrka endast med svårighet kunde ändras från utsidan med hjälp av skylift. Skyltens ljusstyrka är därmed inte reglerbar på det sätt som anges i bygglovets. Hotellets ägare lovade vid samma tillfälle att se över möjligheterna att dra ner ljusstyrkan samt vidta andra åtgärder för att minska det störande ljuset. Någon åtgärd eller återkoppling har inte skett. Vidare anser de att skyltens ljus medför betydande olägenhet då de efter mörkrets inbrott inte kan nyttja sin lägenhet till fullo. Ljuset har ett så pass skarpt blåvitt ljus att man inte kan sitta vänd mot det utan att uppleva ett stort obehag. Ljuset tränger in i deras sovrum nattetid vilket inte förekom med fasadens tidigare skylt. Den nya skyltens ljus är så starkt att det lyser upp cirka två tredjedelar av lägenheten i dess fulla djup från gatan till gården. De är medvetna om de eventuella olägenheter som det medför att vara bosatt i innerstaden men upplever att den olägenhet som uppstår till följd av skyltens belysning helt faller utanför toleransramarna. Deras bostad har fått en markant försämrad boendemiljö och bostaden har också förlorat i värde.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser har redovisats i länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen instämmer i de bedömningar som länsstyrelsen har gjort. Vad de klagande nu har anfört ger inte anledning för domstolen att göra någon annan bedömning. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 7 september 2015.

Inge Karlström

Kent Svensson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Inge Karlström, ordförande, och tekniska rådet Kent Svensson. Föredragande har varit beredningsjuristen Anders Rejdnell.